

traadt af Fællesudvalgets store Flertal med en Redaktionsændring, fik § 32 følgende Ordlyd: „Antallet af Folketingets Medlemmer fastsættes ved Valgloven, men maa ikke overstige 140. Valgene foregaar i Kredse, der fordeles med omtrent samme Størrelse paa Grundlag af Indbyggertal under Hensyntagen til Vælgertal og Befolkningstæthed. Ved Valgloven bestemmes Kredsinddelingen, Valgmaaden og de nærmere Regler for Valgrettens Udøvelse, derunder, hvorvidt Forholdstalsvalgmaaden skal bringes i Anvendelse i eller uden Forbindelse med Flertalsvalg i Kredsene.“ Valgmaaden overlodes saaledes til Valgloven. Men samtidig enedes de 3 eller 4 Grundlovspartier om, hvorledes Valglovens Form skulde være. I en officiel Meddelelse om Forhandlingerne hedder det den 4. April: „Indstillingen gaar blandt andet ud paa, at Folketingets Medlemstal fastsættes til 140 og Landstingets til 70. Alle Bestemmelser om Valgmaaden og Valgkredsinddelingen m. m. henvises til Afgørelse ved Valgloven. Om dennes Indhold er de 4 Partier enedes om at indstille, at Antallet af de nuværende 114 Folketingskredse forøges med 6 nye Kredse, hvoraf 3 falder paa København med Frederiksberg og de 3 henholdsvis paa Aarhus, Aalborg og Esbjerg, medens alle de øvrige Folketingskredse forbliver uforandrede. Valgmaaden forbinder Valg i Enkeltmandskredse med Forholdstalsvalgmaaden saaledes, at 120 af Folketingets Medlemmer vælges i Enkeltmandskredse, medens Resten er Suppleringsmandater, som fordeles paa Partierne i Forhold til de af dem ved Valget opnaaede Stemmetal“. I Underudvalgets Møde den 7. April gav Formanden Meddelelse herom. Ved Forhandlingens Slutning stilledes Forslaget til Afstemning, og det vedtoges, saaledes som officielt meddelt, af alle de 4 Grundlovspartiets Underudvalgsmedlemmer fra begge Rigsdagens Ting. I Valglovsforslagets Afsnit I, saaledes som det her foreligger, er denne Overenskomst nu udformet saaledes, at Bestemmelsen om Tillægsmandaternes Fordeling findes i § 17 og §§ 41—47.

Forinden jeg kortelig skal omtale Folketingsparagrafferne i Valglovsforslaget, skal jeg kun dvæle et Øjeblik ved de Principper, der ligger til Grund for denne Affattelse, nemlig Ønsket om at forbinde Forholdstalsvalgmaaden med Valg i Enmandskredse. Naar Forslaget gaar ud paa at bringe Forholdstalsvalgmaaden til Anvendelse, saa skyldes det sikkert hos mange af Overenskomstens Parthavere et

Ønske om at imødekomme en Opfattelse, der vides at være repræsenteret i dette Ting baade i og udenfor Grundlovspartierne. Naar denne Valgmaade, Forholdstalsvalgmaaden, er sat i Forbindelse med Valg i Enmandskredse, skyldes det ingen særlig Indflydelse, ingen pludselig Indgriben i Forhandlingerne, men det skyldes det overvejende Folketingsflertals Ønske om at bevare den Valgmaade, hvorpaa vort politiske Liv har været ført, siden det første Valg til den grundlovgivende Rigsforsamling fandt Sted. Dette har været i den Grad fastslaaet, at ved Grundlovsforslagets oprindelige Fremsættelse den 23. Oktober 1912 og ved alle Forhandlinger inden Folketingsvalget den 20. Maj blev Forhandlingerne om Forholdstalsvalgmaadens Anvendelse udtrykkelig begrænset til en Forbindelse med Valg i Enmandskredse. Den daværende Konseilspræsident sagde den 23. Oktober om Valg i Enmandskredse: „Denne Valgmaade har ikke blot sin historiske Ret fra 1849 til nu, men tillige sin politiske Ret. Den sikrer Befolkningens nære Forhold til og Forbindelse med de valgte Folketingsmedlemmer, som ingen anden Valgmaade er i Stand til, og vi ønsker ikke at overskære Baandet mellem Befolkningen og Folketingsmændene. Hvorvidt man vil være i Stand til at kombinere Valg i Enkeltmandskredsene med Forholdstalsvalg, skal jeg lade staa hen. Derom kan der forhandles.“

Partiet Venstres Ordfører i Folketinget, der udtalte sig uvilligt angaaende enhver Form for Forholdstalsvalg, gav i stærke Udtryk sin Tilslutning til den daværende Konseilspræsidents Tale til Gunst for Enmandskredsene. Den ærede Ordfører for det socialdemokratiske Parti og jeg, der havde den Ære at være Ordfører for det radikale Parti, udtalte os begge velvilligt overfor Forholdstalsvalgmaaden, men kun i dens Forbindelse med Valg i Enmandskredse. I den af Folketingets Udvalg afgivne Betænkning siges det samme. Der staar herom: „Valgmaaden til Folketinget er blevet indgaaende drøftet. Forslagets Fastholden af Valg i Enkeltmandskredse kan Flertallet“ — d. v. s. alle Medlemmer af Partiet Venstre, af det radikale Venstre og Socialdemokratiet — „tiltræde, men adskillige Medlemmer har dog været stemt for at forbinde disse Valg med en eller anden Form for Forholdstalsvalg, naar den privilegerede Valgret til Landstinget bortfalder“. Her i Landstinget udtalte, som ærede Medlemmer vil erindre,